

Alkotmányos államcsíny az EU-ban

2025 december 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Vegyük vissza az irányítást az európai együttm?ködés felett!

Alkotmányos államcsíny zajlik az Európai Unióban. Történik mindez a tagállamok és az európai polgárok politikai felhatalmazása hiányában, az uniós szerz?dések bet?jével és szellemével ellentétben, a tagállamok alkotmányos

berendezkedését és intézményeit aláásva.

A folyamatban meghatározó szerepet játszik az Európai Unió Bírósága: sajátos szerepfelfogására épül? joggyakorlata nélkül ez aligha lenne lehetséges. Az Európai Unió Bíróságának jogfejleszt? gyakorlata – mint a bírói aktivizmus általában – mindig is vitatott volt, de nem feltétlenül jelentett szuverenitásproblémát. Mindaddig, amíg az uniós jog a tagállami politikai konszenzus által kijelölt integrációs struktúra keretei között marad, az uniós jog hatékony érvényesítése nem más, mint az integrációra vonatkozó politikai akarat végrehajtásának eszköze. Amikor azonban az uniós jogértelmezés megváltoztatja az integrációs struktúra kereteit, akkor elveszíti uniós jogi természetét, és valójában a hatáskör-átruházásra irányuló tagállami akaratképzés helyébe lép. Ez nem jogtechnikai vagy értelmezési probléma, hanem a politikai legitimáció és a szuverenitás alapkérdése. A tagállamok ma már ezekkel a kérdésekkel szembesülnek.

Eljutottunk odáig, hogy

az Európai Unió Bírósága magát jelöli ki az uniós értékviták végs? fórumaként. Nem vitatott, hogy Európa értékközösség. De nem azért értékközösség, mert az Európai Unió alapszerz?dései ezt kimondják, hanem azért, mert ez a történelmi valóság. Értékeink az Európai Uniót alkotó egyes nemzeti közösségek bels? konszenzusából és megéléséb?l fakadnak.

Ezek az egyes nemzeti közösségek sajátjai, ezeket az egyes nemzeti közösségek védik, alakítják és érvényesítik a saját eszközeikkel. Ezek az értékek a nemzeti szuverenitás legbels? magját képezik, amit egy nemzet soha nem hagyhat el, soha nem engedhet át másnak – különben megsz?nik nemzetnek lenni. És ekkor nemcsak a nemzet sz?nik meg létezni, hanem az európai integráció is, mert európai integráció csak szuverén nemzetek részvételével lehetséges. Szuverén nemzetek híján nem integráció zajlik, hanem birodalomépítés.

Az Európai Unió Bírósága nem így gondolkodik.

A bíróság szerint a tagállamok a közös értékek meghatározását és kikényszerítését átengedték az európai intézményeknek. Ha ezt elfogadjuk, akkor az uniós intézmények által meghatározott és kikényszerített értékek bármilyen tartalommal megtölthet?k.

Viszont az európai integráció csak annyiban és csak azért lehet az európai civilizáció ?rz?je, ha és amennyiben az a zsidó–keresztény gyökerekb?l kisarjadó, közös történelmi és kulturális élmények által formált európai értékekre épül. Ha ezek helyébe mást állítunk, akkor valójában nem az európai integrációt építjük alulról, hanem az európai civilizációt bontjuk le felülr?l.

A másik veszélyes következmény az európai tolerancia és sokszín?ség elt?nése. Az európai tolerancia és sokszín?ség nem magától értet?d? vívmány, hanem sok évszázados konfliktus keser? gyümölcse. Európában mára a tolerancia valódi jelentése is elhomályosult. A tolerancia és a sokszín?ség nem azt jelenti, hogy mindenben egyetértünk és egyformák vagyunk.

A tolerancia éppen azt jelenti, hogy nem értünk egyet, mégis ugyanannak a közösségnek vagyunk a tagjai, és jóhiszem?en együttm?ködünk. A tolerancia egy alulról szervez?d? integrációs folyamat magától értet?d? eleme. Az európai birodalomépítéssel viszont nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen.

Az Európai Unió Bírósága tudatosan erodálta a tagállami alkotmány- és szuverenitásvédelmi intézmények pozícióit, amelyek az értékvitákkal kapcsolatos monopóliumát veszélyeztethették volna. A bíróság már hosszú ideje igyekszik elvágni a tagállami bíróságok és alkotmánybíróságok közötti köteléket, és kifejezetten felhatalmazza a nemzeti bíróságokat arra, hogy az uniós jog alkalmazási körében az alkotmánybíróság bizonyos döntéseit figyelmen kívül hagyják – még akkor is, ha ezzel alkotmányos rendelkezések érvényesülését akadályozzák meg.

A bíróság azonban nemrég további lépést tett ezen az úton, és ezzel átkelt a Rubiconon: most már a tagállami alkotmánybíróságok általános intézményi legitimációjának is végs? bírájaként lép fel.

A bíróság 2021 decemberében, a román alkotmánybírósággal kapcsolatban tett el?ször megállapításokat az intézmény függetlenségér?l, jóllehet erre vonatkozó kérdést az el?terjeszt? nemzeti bíróságok nem intéztek hozzá. A bíróság ekkor már kimondta, hogy az alkotmánybíróság határozatai a rendes bíróságokra nézve általában véve

is csak akkor kötelez?k, ha a nemzeti jog biztosítja az alkotmánybíróság függetlenségét, többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalomban. Az alkotmánybíróság függetlenségére vonatkozó standardokat pedig természetesen a bíróság határozza meg, mind az összetételre, mind a m?ködésre vonatkozóan.

2025. december 18-án a bíróság elérkezettnek látta az id?t arra, hogy a négy évvel ezel?tt asztalra tett revolvert elsüsse. Arra a következtetésre jutott, hogy a lengyel alkotmánybíróság három bírájának 2015. decemberi és az elnökének 2016. decemberi kinevezése a lengyelországi kinevezési eljárásokra vonatkozó alapvet? szabályok megsértésével történt.

Ennek következtében a lengyel alkotmánybíróság az uniós jog értelmében nem felel meg a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság követelményeinek. A bíróság tehát általában véve is felmentette a rendes bíróságokat a lengyel alkotmánybíróság határozatainak kötelez? ereje alól.

De a határozat itt nem áll meg. Biztos, ami biztos, kategorikusan elutasítja az összes eszközt és argumentációt, amit a tagállami alkotmányos szervek korábban a bíróság korlátlan és ellen?rizetlen jogértelmezési monopóliumával és az uniós jog abszolút els?bbségével szemben végs? menedékként kialakítottak.

A bíróság szerint egy tagállam nem hivatkozhat alkotmányos identitására a közös uniós értékekkel szemben – amelyeket természetesen végs? soron a bíróság értelmez, és közvetlenül, illetve a tagállami hatóságokon keresztül érvényesít. Ezzel teljesen kiüresedett az EU kötelezettsége a tagállamok nemzeti identitásának tiszteletben tartására, amelynek elválaszthatatlan része azok alapvet? politikai és alkotmányos berendezkedése.

A bíróság áttételesen Magyarországnak is üzent: sohasem fog a magyar alaptörvény szerinti alkotmányos párbeszédet folytatni az Alkotmánybírósággal, el?zetes európai uniós értelmez? véleményr?l szóló döntést kérve az alkotmányos hagyományok és a nemzeti identitás értelmezésére vonatkozóan.

A bíróság alkotmányos párbeszédet csak olyan eljárásban képzel el, ahol a végs? szó az övé, és ahol a tagállami alkotmányos szervek legfeljebb félként jelenhetnek meg.

A bíróság világossá tette azt is, hogy az EU-nak biztosított hatáskörök terjedelmével és korlátaival kapcsolatos kérdések kizárólag az uniós bíróságok hatáskörébe tartoznak. Az uniós hatáskör túllépésére vonatkozó ultra vires vizsgálat, az alkotmányos identitásvizsgálat, illetve az alkotmányos mag védelmének jogát több tagállami alkotmánybíróság kifejezetten fenntartotta magának, köztük a magyar Alkotmánybíróság is. A bíróság döntése egyértelm?en azt üzeni, hogy az alkotmánybíróságok nem jogosultak az uniós hatáskörök önkényes jogértelmezésen alapuló túllépésére vagy az alkotmányos önazonosságra hivatkozással valamely uniós jogi aktust alkotmánysért?nek min?síteni. Ilyen esetben ha a bizottság kötelezettségszegési eljárást indítana, akkor a bíróság a mostani ítéletében foglalt érvelés mentén elítél? döntést hozna. Az uniós jognak tehát csak egy ?rz?je van: az Európai Unió Bírósága. Ezt az ?rz?t pedig szemmel láthatóan nem ?rzi és nem is ?rizheti senki.

Az európai együttm?ködés kritikus ponthoz érkezett. Ma már nem tudjuk az uniós szerz?dések alapján meghúzni a határvonalat tagállami és uniós hatáskörök között. Ma már az uniós jog nem ismer el olyan tagállami intézményt, amelyik kimondhatná, hogy eddig, és ne tovább.

Ha kizárólag az uniós jogon és az uniós intézményeken múlna, akkor eszköztelenek lennénk a tagállami szuverenitás védelmében. És ha ez így marad, akkor az alkotmányos föderalizmus m?ködésén keresztül az Európai Egyesült Államok lesz az integráció törvényszer? és elkerülhetetlen eredménye.

Magyarország kormánya ezt nem nézheti ölbe tett kézzel, mert a folyamat nem összeegyeztethet? azzal, ahogyan a patrióta politikai közösség Magyarországon és Európában a szuverén tagállamok együttm?ködésér?l gondolkodik. Ezt a folyamatot meg kell állítanunk és vissza kell fordítanunk.

Az Európai Unió tagállamainak és az európai polgároknak vissza kell venniük az ellen?rzést az európai együttm?ködés és az Európai Unió intézményei felett. Szükséges ez Magyarország szuverenitásának védelme

érdekében. Szükséges ez a demokrácia és jogállamiság európai értékeinek védelmében. Szükséges ez egy jobb és hatékonyabb európai együttm?ködés érdekében.

Magyarország kormánya megkezdte az Európai Unió hatásköreinek szisztematikus átvilágítását, mert az EU részér?l ma már általános gyakorlat a hatásköreinek lopakodó kiterjesztése. A lopakodó hatáskörb?vítés szuverenitási kérdés. Az EU ugyanis a hatáskör-átruházás elvére épül: a tagállamok döntik el, mely területeken kívánnak az intézményeken keresztül együttm?ködni. Ha ez a döntést kiveszik a kezükb?l, akkor a tagállami szuverenitás súlyosan sérül.

A hatáskör-átvilágítás célja, hogy feltárja a lopakodó hatáskörb?vítés gyakorlatát a gazdaságpolitika, az energiapolitika, a migráció, a jogállamiság, illetve az oktatás, a kultúra és a családpolitika területén. A vizsgálat kitér arra is, hogy ezeken a területeken általában véve is optimális-e a hatáskörök megosztása a tagállamok és az EU között. Arra is keressük a választ, hogy a gyakorlatban miért nem m?ködnek a tagállami hatásköröket véd? uniós eszközök, és hogyan lehetne olyan megoldásokat bevezetni, amelyek valóban megvédik a tagállami szuverenitást.

Vegyük vissza az irányítást az európai együttm?ködés felett! Váltsuk be azt az ígéretet, amit a nemzetek Európája jelent: együtt er?sebbek lehetünk, mint külön-külön, de együtt is megmaradhatunk annak, akik vagyunk!

Bóka János

A szerz? európai uniós ügyekért felel?s miniszter

www.magyarnemzet.hu

Ajánló